

Lietas Nr. A420484212
Lietas arhīva Nr. A42-01696-13/7

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2013.gada 16.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese A.Juškeviča,

piedaloties pieteicējai /pers. A/ un pieteicējas pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/, kā arī atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Tieslietu ministrijas pārstāvei Inesei Bērziņai un Maksātnespējas administrācijas pārstāvēm Anetei Markovskai un Sandai Strodei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Maksātnespējas administrācija piešķirt /pers. A/ naudas līdzekļus no maksātnespējīgo uzņēmumu darbinieku prasījumu garantiju fonda atlaišanas pabalsta un ar to saistīto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumiem, kā arī tiesāšanās izdevumu un morālā kaitējuma atlīdzību.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ (turpmāk arī – pieteicēja) atradās darba tiesiskajās attiecībās ar SIA „Konditoreja „DAILE"". Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2010.gada 2.septembra lēmumu ierosināta SIA „Konditoreja „DAILE"" maksātnespējas procesa lieta un ar 2010.gada 2.novembra lēmumu pasludināts tās maksātnespējas process. Maksātnespējīgai SIA „Konditoreja „DAILE"" iecelts maksātnespējas procesa administrators.

2011.gada 20.maijā Maksātnespējas administrācijā saņemts maksātnespējas procesa administratora 2011.gada 17.maija iesniegums maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" darbinieku prasījumu apmierināšanai.

Ar Maksātnespējas administrācijas 2011.gada 30.augusta lēmumu Nr.1-17/269 (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums) piešķirti naudas līdzekļi Ls 1714,58 apmērā maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" 20 darbinieku prasījumu apmierināšanai, kā arī atteikts piešķirt naudas līdzekļus no maksātnespējīgo uzņēmumu darbinieku prasījumu garantiju fonda (turpmāk arī - Fonds) maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" darbinieku prasījumu apmierināšanai saistībā ar atlaišanas pabalstu un ar to saistīto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumiem. Nepiekrītot minētajam lēmumam daļā par atteikumu piešķirt naudas līdzekļus no Fonda, maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" darbinieki (tajā skaitā arī pieteicēja) to apstrīdēja.

[2] 2011.gada 29.decembrī Tieslietu ministrija pieņēma lēmumu Nr.1-4.1/214 (turpmāk arī - Lēmums), ar kuru Sākotnējais lēmums apstrīdētajā daļā atzīts par tiesisku un noraidīts prasījums par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu.

Lēmums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Darba likuma 112.pantā noteiktajos gadījumos darbiniekiem ir tiesības uz līdzekļu piešķiršanu atlaišanas pabalsta izmaksai no Fonda.

Apstrīdēšanas iesniegumā pieteicēja norādīja, ka 2010.gada 26.martā atbrīvota no darba saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu.

Uzteikt darba līgumu Darba likuma 101.pantā noteiktajos gadījumos ir darba devēja tiesības. Turklāt darbinieku skaita samazināšanas gadījumā uzteikumam jābūt pamatotam ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā. Saskaņā ar Darba likuma 102. un 122.pantu darba devējam darba līguma uzteikums darbiniekam ir jāizsniedz rakstveidā un šo uzteikumu darbiniekam ir tiesības apstrīdēt tiesā.

Pārbaudot lietas materiālus, nav konstatēts, ka maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" /amats/ /pers. F/ kā pieteicējas darba devēja būtu izsniegusi darba līguma uzteikumu. Turklāt lietā konstatēts, ka 2010.gada 26.marta pavēli 1-k „Par atbrīvošanu no darba", kurā norādīts, ka darbinieki, tai skaitā pieteicēja, atbrīvoti no darba, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, darba devēja (/pers. F/) nav parakstījusi. Tādējādi secināms, ka nav konstatējams ne darba devēja uzteikums, ne darba devēja rīkojums par darbinieku

atbrīvošanu no darba.

[2.2] Pārbaudot lietas materiālus, konstatēts, ka darba devējai adresētajā 2010.gada 26.marta iesniegumā pieteicēja lūgusi viņu atbrīvot no darba, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu. Tomēr no Darba likuma 101.panta pirmās daļas, tai skaitā minētās daļas 9.punkta, neizriet, ka darbiniekam būtu tiesības prasīt viņu atbrīvot no darba, pamatojoties uz šīm normām. Darbinieka tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu ir noteiktas Darba likuma 100.panta pirmajā un piektajā daļā.

No Darba likuma 112.panta izriet, ka atlaišanas pabalsts darbiniekam izmaksājams, ja darba tiesiskās attiecības izbeigtas saskaņā ar Darba likuma 100.panta piekto daļu, kurā noteikts, ka darbiniekam ir tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu, neievērojot šajā pantā noteikto uzteikuma termiņu, ja viņam ir svarīgs iemesls. Lietā nav konstatēts, ka pieteicēja būtu iesniegusi iesniegumu par darba līguma uzteikumu, pamatojoties uz Darba likuma 100.panta piekto daļu. Turklāt kā redzams no lietas materiāliem, lietā nav arī konstatējams, ka darba tiesiskās attiecības ar pieteicēju būtu izbeigtas saskaņā ar Darba likuma 114.pantu, kurā noteikts, ka darbinieks un darba devējs var izbeigt darba tiesiskās attiecības, savstarpēji vienojoties, kā arī noteikts, ka šāds līgums slēdzams rakstveidā. Proti, lietā nav konstatēta bijušā darba devēja ar pieteicēju noslēgta rakstveida vienošanās par darba tiesisko attiecību izbeigšanu.

[2.3] Izvērtējot lietas materiālus, secināms, ka lietā nav konstatējams arī cits darba tiesisko attiecību izbeigšanas tiesiskais pamats, kas dod tiesības uz atlaišanas pabalstu saskaņā ar Darba likuma 112.pantu.

[2.4] Ņemot vērā Valsts darba inspekcijas 2011.gada 3.novembra vēstulē Nr.0l-07/2639 norādīto, ka maksātnespējīgā SIA „Konditoreja „DAILE"", izbeidzot darba tiesiskās attiecības ar darbiniekiem, pārkāpusi Darba likuma prasības, kā arī to, ka minēto pārkāpumu dēļ lietā nav gūstami pierādījumi par darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamatu, maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" /amats/ /pers. F/ tika lūgts sniegt paskaidrojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamatu ar darbiniekiem.

Maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" /amats/ /pers. F./ 2011.gada 1.decembra paskaidrojumā norādīja, ka 2010.gada 26.martā viņai ārpus kafejnīcas-konditorejas „DAILE" telpām iesniegti darbinieku iesniegumi par viņu atbrīvošanu no darba. Par minēto iesniegumu saņemšanu /pers. F/ parakstījusies, taču rīkojumus par darbinieku atbrīvošanu nav pieņēmusi un nav parakstījusi, jo uzskatījusi, ka darbinieki turpinājuši darbu SIA „ARMANI" un viņai nav bijusi pieeja mantai un dokumentiem. /pers. F/ arī norāda, ka nav veikusi ierakstus bijušo darbinieku darba grāmatiņās.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" /amats/ /pers. F/ neapstiprina pieteicējas norādīto par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, kā arī neapstiprina citu darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamatu.

[2.5] Maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" /amats/ /pers. F/ ieskatā notikusi maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" saimnieciskās vienības pāreja sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „ARMANI". Līdz ar to maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" tiesības un pienākumi saistībā ar darba tiesiskajām attiecībām pārgājuši sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „ARMANI".

Minētais paskaidrojums par uzņēmuma pāreju vērtējams kritiski, jo ne no Valsts darba inspekcijas 2011.gada 3.novembra vēstulei Nr.0l-07/2639 pievienotajiem pārbaudes materiāliem, ne no /pers. F/ atsūtītajām dokumentu kopijām, ne apstrīdēšanas iesnieguma neizriet šāda informācija. Turklāt ar tiesas spriedumu ir pasludināta sabiedrības maksātnespēja ar visām no tā izrietošajām tiesiskajām sekām, kas nebūtu iespējams, ja būtu notikusi maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" pāreja sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „ARMANI".

Ņemot vērā minēto, secināms, ka lietā nav pierādījumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanas tiesisko pamatu ar maksātnespējīgās sabiedrības darbiniekiem, tai skaitā pieteicēju. Tādējādi nav apstiprinājuma tam, ka ar pieteicēju izbeigtas darba tiesiskās attiecības, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, vai darba tiesiskās attiecības izbeigtas, kādā no citiem Darba likuma 112.pantā noteiktajiem gadījumiem, kas darbiniekam dod tiesības uz atlaišanas pabalstu.

[3] 2012.gada 31.janvārī Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā saņemts /pers. A/ pieteikums.

Pieteikumā norādīts, ka tiesiskajā strīdā iesaistītās valsts pārvaldes iestādes nespēj vai negrib palīdzēt darba ņēmējiem, ja darba devējs nekaunīgi pārkāpj Darba likumu. Tāpat valsts pārvaldes iestādes nesniedz padomu kā konkrētajā gadījumā darba ņēmējiem izbeigt darba tiesiskās attiecības tiesiskā veidā, ja darba devējs atsakās parakstīt jebkādus dokumentus.

Maksātnespējas administrācijai dokuments ar negodprātīga uzņēmēja parakstu ir svarīgāks par 20 darba ņēmēju parakstiem un liecībām, kā arī masu medijos atspoguļoto informāciju. Darba devēja nelikumīgā rīcība kļuvusi par ieganstu, lai maksātnespējīgās SIA „Konditoreja „DAILE"" darbiniekiem Maksātnespējas administrācija atteiktu piešķirt naudas līdzekļus no Fonda atlaišanas pabalstu un ar to saistīto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumu izmaksai.

[4] 2012.gada 6.augustā Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā saņemts Maksātnespējas administrācijas paskaidrojums par pieteikumu, kurā norādīts, ka iestāde pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt. Paskaidrojums pamatots ar Sākotnējā lēmumā ietvertiem apsvērumiem, papildus norādot, ka pieteikumā nav norādīti argumenti, kas atspēkotu Maksātnespējas administrācijas un Tieslietu ministrijas lēmumos norādītos argumentus un kas būtu par pamatu Maksātnespējas administrācijas lēmuma atcelšanai.

[5] 2013.gada 13.augustā Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā saņemts Tieslietu ministrijas paskaidrojums par pieteikumu, kurā norādīts, ka iestāde pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt. Paskaidrojums pamatots ar Lēmumā ietvertiem apsvērumiem.

[6] 2013.gada 25.septembrī pieteicējas pārstāvis iesniedza tiesai pieteikuma papildinājumu, kurā papildus lūgts atlīdzināt tiesāšanās izdevumus Ls 13270,00 apmērā un morālo kompensāciju Ls 5000,00 apmērā (*lietas 196.lapa*).

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis prasījumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā minētajiem argumentiem.

Maksātnespējas administrācijas pārstāves tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Sākotnējā lēmumā un paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

Tieslietu ministrijas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

Tiesas sēdē liecību sniedza /pers. G/, /pers. H/ un /pers. F/.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi pierādījumus to kopsakarībā, atzīst, ka pieteikums daļā par pienākuma uzlikšanu Maksātnespējas administrācijai piešķirt /pers. A/ naudas līdzekļus no maksātnespējīgo uzņēmumu darbinieku prasījumu garantiju fonda atlaišanas pabalsta un ar to saistīto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumiem ir noraidāms, bet daļā par tiesāšanās izdevumu un morālā kaitējuma atlīdzību atstājams bez izskatīšanas.

[9] Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies.

Izskatāmajā gadījumā pieteicēja kā pamatprasījumu lūdza Maksātnespējas administrāciju piešķirt /pers. A/ naudas līdzekļus no maksātnespējīgo uzņēmumu darbinieku prasījumu garantiju fonda atlaišanas pabalsta un ar to saistīto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumiem, kā arī lūdza pārrēķināt vidējo algu, jo no tās aprēķina atkarīgs atlaišanas pabalsta lielums. Līdz ar to tiesai sākotnēji jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta – atlaišanas pabalsta un citu ar to saistīto maksājumu izmaksai – izdošanas priekšnoteikumi. Tikai tādā gadījumā, ja šādi priekšnoteikumi pastāv, tiesai būs pamats vērtēt pieteicējas argumentus par atlaišanas pabalsta apmēru.

[10] Likuma „Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā" 4.pants noteic, ka no Fonda līdzekļiem apmierina no darba tiesiskajām attiecībām izrietošus darbinieku prasījumus par šādām izmaksām: 1) darba samaksu; 2) atlīdzību par ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu; 3) atlīdzību par cita veida apmaksātu prombūtni; 4) atlaišanas pabalstu sakarā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanos; 5) kaitējuma atlīdzību sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību. Tāpat no Fonda līdzekļiem apmierina prasījumus par tiem valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumiem, kuri saistīti ar iepriekš minētajām izmaksām.

Tātad personai ir tiesības darba devēja maksātnespējas gadījumā izteikt no darba tiesiskajām attiecībām izrietošu darbinieku prasījumu par atlaišanas pabalsta izmaksu sakarā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanos.

Darba likuma 112.pantā noteikts darba devēja pienākums izmaksāt atlaišanas pabalstu, uzteicot darba līgumu šā likuma 100.panta piektajā daļā un 101.panta pirmās daļas 6., 7., 8., 9., 10. vai 11.punktā noteiktajos gadījumos (..).

Tātad arī no Fonda līdzekļiem apmierināmi darbinieku prasījumi par atlaišanas pabalsta izmaksu, ja darba līgums uzteikts Darba likuma 112.pantā noteiktajos gadījumos.

Līdz ar to izskatāmajā gadījumā nepieciešams konstatēt, vai pieteicējai ir no darba tiesiskajām attiecībām izrietošas tiesības uz atlaišanas pabalsta izmaksu. Proti, ir nepieciešams konstatēt darba tiesisko attiecību izbeigšanas tiesisko pamatu un datumu.

[11] Ministru kabineta 2009.gada 15.septembra noteikumu Nr.1045 „Maksātnespējīgo darba devēju darbinieku prasījumu iesniegšanas, izskatīšanas, apmierināšanas un administratora atlīdzības izmaksāšanas kārtība" 2.5.apakšpunktā noteikts, ka administrators iesniedz Maksātnespējas administrācijai dokumentus (kopijas), kas apliecina darbinieku prasījumu (par darba samaksu, par ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, par cita veida apmaksātu prombūtni, par atlaišanas pabalstu, par kaitējuma atlīdzību sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību) pamatotību.

No lietas materiāliem konstatējams, ka 2011.gada 20.maijā Maksātnespējas administrācijā tika saņemts maksātnespējas procesa administratora /pers. S/ iesniegums SIA „Konditoreja „Daile"" darbinieku prasījumu apmierināšanai, un 2011.gada 15.augustā saņemti papildus dokumenti iesnieguma izskatīšanai. Šajā iesniegumā pieprasīti arī naudas līdzekļi /pers. A/ prasījuma par atlaišanas pabalsta izmaksu apmierināšanai.

Izvērtējot iesniegumam pievienotos dokumentus, iestāde secināja, ka nav iegūti pierādījumi un nav konstatējams darba tiesisko attiecību izbeigšanas tiesiskais pamats.

Līdz ar to arī tiesa turpmāk vērtēs, vai no lietā esošajiem dokumentiem un pierādījumiem ir iespējams konstatēt darba tiesisko attiecību izbeigšanas tiesisko pamatu.

[12] Attiecībā uz /pers. A/ darba tiesisko attiecību izbeigšanas tiesisko pamatu tiesa konstatē lietā turpmāk norādītās ziņas, kurām ir nozīme lietas izskatīšanai:

[12.1] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka 2010.gada 26.martā /pers. A/ iesniedza SIA „Konditoreja „Daile"" /amats/ /pers. F/ iesniegumu, kurā lūdza atbrīvot viņu no darba saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu (norma paredz darba devēja tiesības uzteikt darbu sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu) *(lietas 11.lapa)*.

[12.2] 2010.gada 26.martā sastādīta pavēle Nr.1-k „Par atbrīvošanu no darba, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta 9.punktu. Pavēli parakstījusi grāmatvede /pers. H/ (*lietas 154.lapa*).

[12.3] 2013.gada 26.septembra tiesas sēdē /pers. H/ liecināja, ka 2010.gada 9.februārī SIA „Konditoreja Daile" telpās ienāca /pers. J/, un paskaidroja, ka viņa uzņēmums SIA „Armani" ir telpu jaunie īrnieki, tāpēc darbiniekiem jāatstāj telpas 15 minūšu laikā. Turpmāk piekļuve darba vietai bija liegta, bet /pers. F/ solīja, ka atrisinās jautājumu par vai nu darba atsākšanu vai darba tiesisko attiecību pārtraukšanu. Tad Valsts darba inspekcija izdeva rīkojumu, ka darbinieki jāatbrīvo. Tika paziņots, ka 2010.gada 26.martā būs sapulce. Sapulces laikā /pers. H/ prasījusi, kad /pers. F/ atbrīvos darbiniekus, uz ko saņēma atbildi, lai darbinieki raksta iesniegumus. Tad darbinieki rakstīja iesniegumus par atbrīvošanu no darba, pamatojoties uz

Darba likuma 101.panta 9.punkta pamata. Tā kā /pers. H/ pienākumos ietilpa dokumentu sagatavošana, tad /pers. H/ sagatavoja pavēli par darbinieku atbrīvošanu no darba, bet /pers. F/ šo dokumentu neparakstīja (*lietas 208.-211.lapa*).

[12.4] /pers.F/ 2011.gada 1.decembra paskaidrojumā Tieslietu ministrijai norādīts, ka SIA „Konditoreja „Daile'" noslēdza sadarbības līgumu ar SIA „Armani", atbilstoši šim līgumam uzņēmuma inventārs pārgāja SIA „Armani" rīcībā, tāpat bija vienošanās, ka arī darbinieki turpmāk strādās SIA „Armani". Tomēr minētais uzņēmums līgumsaistības nepildīja.

2010.gada 26.martā /pers. F/ tika iesniegti darbinieku iesniegumi par atbrīvošanu no darba. /pers. F/ par iesniegumu saņemšanu parakstījās, taču rīkojumus par darbinieku atbrīvošanu nepieņēma un neparakstīja, jo uzskatīja, ka darbinieki turpina strādāt SIA „Armani" *(lietas 110.-112.lapa)*.

[12.5] Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 26.septembra tiesas sēdē /pers. F/ liecināja, ka 2010.gada 26.martā viņai bija jāierodas konditorejas telpās, lai paņemtu dokumentus un savas mantas. Kad viņa ieradusies, telpās atradās /pers. H/. Uzņēmuma dokumenti atradās kastēs, maisos. Mantas bija jāizved dažu stundu laikā. Darbinieki paši rakstīja iesniegumus par viņu atbrīvošanu no darba, /pers. F/ tikai uzlika rezolūciju, ka ir iepazinusies ar iesniegumiem, kas tur bija rakstīts neatceras. /pers. F/ nebija pieejas grāmatvedības dokumentiem, tāpēc viņai nebija iespējams pārtraukt ar darbiniekiem darba attiecības. /pers. F/ darbinieku iesniegumus uztvēra kā atlūgumu (*lietas 211.-214.lapa*).

[12.6] Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 26.septembra tiesas sēdē /pers. G/ liecināja, ka 2010.gada 9.februārī pabeigusi savu maiņu, kad paziņots, ka konditoreja vairāk nestrādās. Ar priekšniecību sazināties nevarēja. Marta beigās darbinieki konditorejas ēkas pagalmā rakstīja iesniegumus par atbrīvošanu no darba (*lietas 208.lapa*).

[12.7] Valsts darba inspekcijas 2011.gada 3.novembra atzinumā Tieslietu ministrijai norādīts, ka starp pusēm pastāv individuāls tiesību strīds, kurš saskaņā ar Darba likuma 30.pantu izšķirams tiesā (*lietas 75.-76.lapa*).

[13] Izvērtējot lietas materiālus un pierādījumus kopsakarā, tiesa atzīst, ka no lietas materiāliem nav iespējams konstatēt /pers. A/ darba tiesisko attiecību izbeigšanas tiesisko pamatu, jo starp pusēm pastāv civiltiesisks strīds.

Tiesa secina, ka 2010.gada 26.martā sastādītā pavēle Nr.1-k „Par atbrīvošanu no darba, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, nav spēkā esoša, jo šo pavēli nav parakstījusi sabiedrības parakstttiesīgā amatpersona. Proti, grāmatvedei /pers. H/ nav tiesības lemt par darbinieku atbrīvošanu no darba. Gan pieteicēja, gan viņas kolēģes /pers. G/ un /pers. H/ konsekventi paskaidroja, ka rakstījušas iesniegumus pašas par atbrīvošanu no darba, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, jo tā darīt ieteicis kāds cits kolēģis. Proti, minētās personas nesniedz apstiprinājumu, ka /pers. F/ būtu vismaz mutvārdos apgalvojusi, ka darbinieki tiek atbrīvoti no darba sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu. Liecinice /pers. F/ gan paskaidrojumos Tieslietu ministrijai, gan, sniedzot liecību, konsekventi norāda, ka nav sastādījusi dokumentu par darbinieku atbrīvošanu no darba. /pers. F/ ir tikai pieņēmusi no darbiniekiem iesniegumus, uztverot tos kā atlūgumu.

Tiesa norāda, ka Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkts noteic darba devēja tiesības uzteikt darbu. Tas nozīmē, ka, lai darbinieku atbrīvotu uz šīs normas pamata, darba devēja uzteikumam ir jābūt nepārprotamam, tai skaitā pamatotam ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā. Saskaņā ar Darba likuma 102.pantu, uzteicot darba līgumu, darba devējam ir pienākums rakstveidā paziņot darbiniekam par tiem apstākļiem, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā.

Tiesa konstatē, ka /pers. F/ nav ziņojusi par darba līguma uzteikumu, savukārt /pers. A/ iesnieguma par atbrīvošanu no darba pieņemšana, nevar būt par tiesisku pamatu uzskatīt, ka /pers. A/ ir atbrīvota no darba saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu.

Tiesa secina, ka starp pusēm pastāv civiltiesisks strīds. Atbilstoši Darba likuma 122.pantam darbinieks var celt tiesā prasību par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu viena mēneša laikā no uzteikuma saņemšanas dienas. Citos gadījumos, kad pārkāptas darbinieka tiesības turpināt darba tiesiskās attiecības, viņš var celt tiesā prasību par atjaunošanu darbā viena mēneša laikā no atlaišanas dienas.

Ņemot vērā to, ka starp pusēm pastāv civiltiesisks strīds, secināms, ka administratīvās lietas ietvaros nav iespējams konstatēt darba tiesisko attiecību izbeigšanas tiesisko pamatu. Līdz ar to nav iespējams arī konstatēt, ka /pers. A/ no darba tiesiskajām attiecībām izriet tiesības izteikt darbinieka prasījumu par atlaišanas pabalstu sakarā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanos.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka /pers. A/ pieteikums par pienākuma uzlikšanu Maksātnespējas administrācijai piešķirt /pers. A/ naudas līdzekļus no maksātnespējīgo uzņēmumu darbinieku prasījumu garantiju fonda atlaišanas pabalsta un ar to saistīto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumiem ir noraidāms.

[14] Kā tiesa norādīja iepriekš, 2013.gada 25.septembrī pieteicējas pārstāvis iesniedza tiesai pieteikuma papildinājumu, kurā papildus lūgts atlīdzināt tiesāšanās izdevumus Ls 13270,00 apmērā un morālo kompensāciju Ls 5000,00 apmērā.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 92.pantam ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Kārtību, kādā pieprasāms atlīdzinājums, vispārīgi reglamentē Administratīvā procesa likuma 93.pants. Minētā panta pirmā daļa noteic, ka, iesniedzot iesniegumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu, vienlaicīgi var prasīt atlīdzinājumu.

Atbilstoši minētā panta otrajai daļai, ja administratīvo aktu var pārsūdzēt tiesā bez apstrīdēšanas vai ja zaudējumus vai kaitējumu nodarījusi augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā, pieteikumā par administratīvā akta pārsūdzēšanu vienlaicīgi var prasīt arī atlīdzinājumu.

Savukārt 93.panta trešā daļa noteic, ja atlīdzinājums nav prasīts vienlaicīgi ar administratīvā akta apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu, iesniegumu par atlīdzinājumu var iesniegt iestādei, kas nodarījusi zaudējumus vai kaitējumu. Atlīdzinājumu iestādei var prasīt, ja ir pabeigta attiecīgās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības (ir stājies spēkā augstākas iestādes lēmums, un tas nav pārsūdzēts, ir stājies spēkā tiesas spriedums vai arī tiesvedība lietā ir izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282.panta 7.punktu).

Tātad, prasot atlīdzinājumu, jāievēro likumā noteiktā ārpustiesas izskatīšanas kārtība. Izņēmums ir gadījums, kad administratīvais akts uzreiz pārsūdzams tiesā vai zaudējumus nodarījusi augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā.

Konkrētajā gadījumā nav konstatējams, ka kaitējumu apstrīdēšanas procesā būtu nodarījusi augstāka iestāde – Tieslietu ministrija. Tiesa konstatē, ka pieteicēja nav vērsusies ar atlīdzinājuma prasījumu iestādē (*sk.apstrīdēšanas iesniegumu lietas 68.-71.lapa*). Arī iestādes pārstāve norādīja, ka šāds prasījums nav izteikts (*lietas 203.lapa*).

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka pieteicēja nav ievērojusi likumā noteikto lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību, tādēļ pieteikums daļā par atlīdzinājumu atstājams bez izskatīšanas, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 278.panta 1.punktu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251., 278.panta 1.punktu, 289.–291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Maksātnespējas administrācijai piešķirt /pers. A/ naudas līdzekļus no maksātnespējīgo uzņēmumu darbinieku prasījumu garantiju fonda atlaišanas pabalsta un ar to saistīto maksājumu izmaksai.

Atstāt bez izskatīšanas /pers. A/ pieteikumu daļā par tiesāšanās izdevumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Juškeviča